

การนอนหลับผิดปกติและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย
ที่ได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม

รภัศรา แพรภัทรประสิทธิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้ใหญ่)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2556

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

การนอนหลับผิดปกติและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม
SLEEP DISORDERS AND RELATED FACTORS IN PATIENTS WITH END STAGE RENAL DISEASE
UNDERGOING HEMODIALYSIS

รภัสสา แพรภักตร์ประสิทธิ์ 5136666 RAAN/M

พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: พรรณวดี พุทธิวัฒน์, วท.ค. (โภชนศาสตร์), วรรณภา ประไพพานิช, Ph.D. (NURSING).

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความชุกและลักษณะการนอนหลับผิดปกติรวมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยที่มารับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมในหน่วยไตเทียม มูลนิธิโรคไตแห่งประเทศไทย โรงพยาบาลสงฆ์ จำนวน 100 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การประเมินและการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคล แบบประเมินสุขอนามัยการนอนหลับ ความเครียด อาการนอนไม่หลับ อาการง่วงงายระหว่างวัน ภาวะอุดกั้นทางเดินหายใจขณะหลับ และกลุ่มอาการไม่สุขสบายขาขณะพัก วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์โดยใช้สถิติไคสแคว์ และสหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่าผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังที่ได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม มีอาการนอนหลับผิดปกติอย่างใดอย่างหนึ่งร้อยละ 85 อาการที่พบมากเรียงตามลำดับ คืออาการนอนไม่หลับ กลุ่มอาการไม่สุขสบายขาขณะพัก อาการง่วงงายระหว่างวัน และเสี่ยงต่อภาวะอุดกั้นทางเดินหายใจขณะหลับ ร้อยละ 56 , 50, 39 และ 14 ตามลำดับ สุขอนามัยการนอนหลับมีความสัมพันธ์ในทางลบกับอาการนอนไม่หลับ ($r = 0.287$) และอาการง่วงงายระหว่างวัน ($r = 0.332$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความเครียดมีความสัมพันธ์ทางบวก กับอาการนอนไม่หลับ ($r = 0.464$) และอาการง่วงงายระหว่างวัน ($r = 0.290$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และค่าไปคาร์บอนมีความสัมพันธ์ทางลบกับอาการง่วงงายระหว่างวัน ($r = 0.201$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างปัจจัยที่ศึกษากับกลุ่มอาการไม่สุขสบายขาขณะพักและภาวะอุดกั้นทางเดินหายใจขณะหลับ

จากผลการศึกษาทำให้ทราบว่าอาการนอนหลับผิดปกติเป็นปัญหาที่สำคัญและพบมากในผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม ควรหาวิธีการลดอาการเหล่านี้ หรือลดปัจจัยที่พบว่ามี ความเกี่ยวข้อง

คำสำคัญ : การนอนหลับผิดปกติ/ ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง/ ผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย/การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม

SLEEP DISORDERS AND RELATED FACTORS IN PATIENTS WITH END STAGE RENAL DISEASE UNDERGOING HEMODIALYSIS.

RAPHASSA PRAEPATARAPRASIT 5136666 RAAN/M

M.N.S. (ADULT NURSING)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: PANWADEE PUTWATANA D.SC.
(NUTRITION), WONNAPHA PRAPAIPANICH, Ph.D.(NURSING)**ABSTRACT**

This descriptive research aims to study the prevalence of sleep disorders and factors related to sleep disorders in patients with end stage renal disease (ESRD) undergoing hemodialysis. One hundred of ESRD patients, who have got hemodialysis at the Hemodialysis Unit of the Kidney Foundation of Thailand, The Priest's Hospital participated in this study. The research tools included the demographic characteristics questionnaires, sleep hygiene questionnaires, the Suanprung stress test, insomnia severity index scale, Epworth sleepiness scale, Modified Berlin questionnaire and restless leg questionnaires. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, Chi-square test and Pearson product moment correlation.

The study revealed that 85% of ESRD patients undergoing hemodialysis had at least one type of sleep disorder. The prevalence of insomnia, restless legs syndrome, excessive daytime sleepiness and risk to sleep apnea syndrome was 56, 50, 39 and 14 percent, respectively. Sleep hygiene had a significant positive correlation with insomnia ($r = 0.287$) and excessive daytime sleepiness ($r = 0.332$) in ESRD patients. Stress was significantly negative correlated with insomnia ($r = 0.464$) and excessive daytime sleepiness ($r = 0.290$). Serum bicarbonate was significantly negative correlated with excessive daytime sleepiness ($r = 0.201$). There were no statistically significant correlations between the selected factors and restless legs syndrome or sleep apnea syndrome.

Sleep disorders overall and in each type are important problems in this group of patients. Any strategies to relief the symptoms should be tried out directly or through the related factors found in this study.

**KEY WORDS: SLEEP DISORDERS / RELATED FACTORS / PATIENTS WITH
END STAGE RENAL DISEASE/ HEMODIALYSIS**